

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tractatus Practicus De Casibus Summo Pontifici, Episcopis, Et Praelatis Religionum Reservatis

Kiene, Johann Georg

Constantiae, 1629

Caput III. De Proprietate & furto Religiosorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42214

Caput III.

De Proprietate & furto
Religiosi constituenta
P. M. reserua-
tum.

Synopsis.

- I. Obligatio voti Paupertatis.
- II. Privatio rerum in Religiosa.
- III. Collatio rerum externis facta.
- IV. Retentio pecuniarum.
- V. Quæstio de licentia interpretativa.
- VI. Licentia negatio de rebus retinendis.
- VII. Consensus tacitus.
- VIII. Abdicatio rerum.
- IX. Furta esculentorum.
- X. Esculentorum restitutio.
- XI. Prohibitio donationum.
- XII. Limitatio Bullæ Clementis 8.
- XIII. Quæstio

XII. *Questio de furti quantitate.*

XIII. *Variatio opinionum.*

XIIII. *Quantitas furti reservati.*

I. Per Paupertatis votum ad-
mitur Religioso 1. ius habendi,
vsurpandi aliquid tanquam pro-
rium, idest, affectu retinendi iure
suo, seù independenter à volunta-
te Superioris [A] 2. Ne in victu, ve-
stitu, ac reliquo vitæ vsu superflua
habeat, aut adeò pretiosa seu-
splendida, quæ mediocritatem
Religiosam notabiliter excedunt.

[A] *Est certa apud omnes cum S. Th.*

*q. 186. a. 3. & constat ex Cap.
Cum ad Monasterium. De statu
Monachorum, in quo sub obtesta-
tione iudicii diuini, & priuatione
sepultura Ecclesiastica inhibetur,
nè quis Monachorū aliquo modo pro-
priū possideat, & si quicquā Reli-
gioso detur, illud Abbati aut Priori
assignet [B] Clement. de Mona-
chorum & Canonicoꝝ Regulariū
statu.*

*statu. Naw. in Cap. Non dicatis
n. 221. Less : l. 2. c. 41. de sta-
tu Religioso dub. 9. Si tamen
Religiosus paratus sit illa omnia
ad arbitrium Superioris relin-
quere, non censetur Proprieta-
rius.*

II.3. Quāpropter Religiosus de-
bet esse paratus ad nutum Supe-
rioris sui exui possessione & usu
rerum quas habet omni momen-
to [A] 4. Cauere ne aliquid det
aut alienet nisi de licentia Supe-
rioris 5. Adtendere vt res à Supe-
riore commissas, non pro libi-
tu, sed solum ex præcepto & vo-
luntate Superioris distribuatur ac
dispenset 6. Ne quicquam sine
facultate eiusdem alteri det mutuo
ex iis quæ illi ad usum concedun-
tur [C].

[A] [B] iuxta cit. Cap. Cum ad
Monasterium. Alioqui efficere-
tur

tur Proprietarius et cum secus fa-
ceret, irritum foret: Hinc v. g.
Oeconomus, Prouisor &c. non po-
test alia dare vel maiorem eleemo-
synam, nec plura, vel pauciora nec
minora aut deteriora quam nouerit
uoluisse Superiorē, et si in distribu-
tione à mente Superioris aberrat,
proprietatem committit, quod ita
distribueret ac si esset dominus,
et à Superioris præcepto indepen-
dens [C] quia Religiosus non est
usufructuarius, sed solum v-
suarius, habens nudum usum
quamdiu Superiori videbitur, cui
de iure non competit alteri rei
usum concedere, nisi in rebus
paruis, et crebro occurrenti-
bus, tunc enim præsumitur vel
Generalis vel saltem ad breue
tempus, permissa facultas

III. Prohibetur 7. Religiosis
ab externis quicquam acci-
pere-

pere sine consensu tacito vel expresso [A] Superioris 8. Nec ex iis aliquid quæ ad Monasterium spectant, sine eiusdem consensu potest usurpare, siue sint esculenta, siue poculenta, libri aliaque utensilia [B] 9. Aut aliquid abscondere vt liberæ Superioris dispositioni subducatur [C] 10. Eam operam nauare tenetur [D] vt res sibi concessas non destruat, caueatque culpam latam in rebus permisis conseruandis quam vsurius tenetur, qui re precario vitur.

[A] iuxta cit. Cap. Cum ad Monasterium 5. Si quidquam alicui, & Reg. S. P. N. Augustini. delitteris aliisque non accipiendis c. 14. & c. 18. de rebus donatis [B] alioqui vsurparet tanquam Proprietarius [C] iuxta Cap. Super quodam. Et cap. Cum ad Monasterium cit. & communi-
ter

ser proprium dici amat quicquid
 celatur Prælatum, vel contra eius
 voluntatem occupatur. Vbi vel
 deferre clauem non est argumen-
 tum proprietatis, vbi iuxta Re-
 gulam & adprobatam in Religione
 consuetudinem vsurpetur tanquam
 instrumentum custodia [D] Si res
 v. g. vestes libri dolose deteriores
 redduntur aut amittuntur per ne-
 gligentiam Religiosi, peccat contra ius-
 titiam, adeoque contra obligationem voti.

IV. Prohibetur II. pecunias &
 id genus alia quæ cum Superioris
 facultate retinet, in res illicitas, va-
 nas seu notabiliter superfluas [A]
 etiamsi id Religioso permitteretur
 à Superiore [B] expendere.

[A] Less. cit. S. Nono non potest.
 San. t. 3. d. 6. q. 3. dub. 4. n. 101.
 ex Clement. 1. de Statu Mona-
 chorum. Canones equidem &
 iura Religioso non nisi ad res ne-
 cessarias, utiles, honestas, con-
 ceduntur

ceduntur

cedunt administrationem, & prohibent ad vanas & illicitas v. g. ad notabilem habitum [B] quod ipse Superior aliam non habeat administrationis rerum Monasterii facultatem concedendi, quam iura permittunt & praescribunt. Sic peccat Religiosus pecunias expendendo in turpia, sumptuosa conuiuia, equos generosos, in vanas picturas, vide cit. Clement. & Acta Provincialis Capituli Praemonstrat. Abbatum de Anno 1613. ubi in hanc materiam plura solide tractantur §. de Voto Paupertatis. Bona enim Religionis cum sint communia omnibus, non stat penes Superiorem illa ad particularem usum vel possessionem pro libitu destinare, sed prout quisque opus habet, distribuere iuxta Acto: 4. Concil. Trid sess 25 c. 2. de Regularibus,

V. Quares.

V. Quæres. I. Vtrum licentia solum expressa, an etiam interpretatiua excuset Religiosum, v. g. librum, pretiosas imagines ab externis accipientem aut retinentem à vitio proprietatis? Resp. 1. certum esse requiri tunc expressam licentiam si ea commodè peti possit, & vi Regulæ in omni rei acceptance vel elargitione exigatur, longeque securius cum liquida facultate Superioris aliquid accipere vel retinere, vt congruentior Regularum ordo, ac processus obseruetur. Resp. 2. absente vel occupato Superiore cum commoditas petendi consensum desit, aut pudor, respectus humanus deterreat, sufficere interpretatiuum, & sine periculo proprietatis donum accipi posse, si probabiliter credatur Superiorem non fuisse denegaturum, vel ægrè ferre, dummodo oblata occasione velit illud o-

M

sten.

stendere. Ita vt non tantum materia leuitas, sed consensus etiam tacitus Superioris in rem acceptam retentam vel distractam, tamen forte modum accipiendi vel distractendi aegro animo pariat, a mortali peccato & vitio proprietatis excuset, aut res aliò qui pretiosa còfestim Prouisorio tradatur, vel Prælato, vt acceptio ratam, si res adhuc integra extet, habere vel improbare queat. Et facilius consensus Superioris præsumitur in accipiendo, aut acquirèdo Cœnobio quàm in elargiendo, etiam per modum eleemosynæ. *Suar. cit. cap. 11. n. 9. & 10 Less. cit. n. 79.*

VIII. Collige primo, Religiosum per votum paupertatis a se abdicare cuiusvis rei temporalis dominium, vt nullatenus possit peculium (quo aliquis vtitur, possidet, defendit iure domini tanquam proprium independenter) habere

habere irreuocabile, & vel peccatū mortale vel veniale, pro graui aut leui violatione voti, atque augeti malitiā per diurnā detentionē.
2. Religiosum beneficiarium posse fructus sui beneficii, quod extra ordinē, vel Monasteriū curat, in suā sustentationē, & alios honestos usus insumere, etiā absque licentia Superioris, cum sit administrator fructuum ex tali beneficio prouenientium, qui non ad Monasteriū, sed beneficiū pertinet, dummodò priuatis sanctionibus non impediat, quas optimas nostri Curatores, à Vigilantissimo Abbate nostro accepere, quibus suorum fructuū administrationē accommodare obligantur; videantur & cir. Capituli Provincialis § de voto Paupertatis, & Statut. de Pastoribus decreta. dist. 2 Cap. 23.

IX. Quemadmodū furtā esculentorū, poculentorum à famulis,

M 2

flio

filio familias, vxore sanguine iunctis, ita à Religioso commissa, etsi sensim augeantur ad quantitatem notabilem non sunt lethifera, si ab ipsis accipientibus consummuntur, talia enim per se accipi non displicet dominis, quod partim sciant, partim indulgeant, & rogati facile concederent, vt potius illis accipiendi (aut retinendi contra Regulam, seu obedientiam) modus, quam ipsa secundum substantiam acceptio, seu consumptio esculentorum displiceat. *Less citat. num. 48. Sa. V. Furtum. 3. cum Nau. 2. XVII n. 138.* ait non esse mortale clam ab eo accipere, qui daret si peteretur, etsi clam accipi nolit, nec oportet restituere.

X. Quod si Religiosus (idem fermè de famulis, filio, vxore &c.) esculenta & poculenta ablata cum dispendio Regularis disciplinae, v. g. pro computationibus interditi-
tis

ctis locaret, venderet, dono daret, aut aliâs liberaliter distraheret invito prorsus Prælato, utpotè de cuius consensu etiam interpretatio nihil præsumi potest, committeret verum furtum, vel mortale, vel veniale, pro rei ablatae qualitate cum ðnere restituendi, & tunc maximè si reliqui Religiosi, aut Communitas damnum patiuntur quantumvis respectu singulorum sit parvum, dummodò in se & respectu Communitatis teneat notabilem quantitatem. *sa. cit. ubi eam quantitatem furti facit mortalem, quæ Domino rei notabile damnum inferre potest. Liberalis donatio vetatur Religiosis in Cap. Nulli liceat. & Cap. Si quis. de rebus Ecclesie non alienandis, & Cap. cum ad Monasterium, de statu Monachorum. Vide Ioannem de la Cruce. de statu Religioso, l. 1. c. 3. in voto Paupertatis.*

XI. Collige. 1. non facilè posse

M 3

Reli-

Religiosos (idem ferme & proportionaliter de donationibus liberalibus, id est dationibus, *iuxta S. Th. cit à Io. de la Cruz. in 1. dist. 13. q. 1. 4. 2.* irredibilibus compensatione non intendentibus) sæcularibus, parētibus, amicis, opificibus, ut ad negotia priuata paratiores sentiant, de fructibus horti, de vestibus Communitatis, de reliquiis panis, vini, carnis, de libris, et si officiales sint propria autoritate, aut inuitis Superioribus facere largitiones, aut sine violatione voti continuare: sicuti n. in sæcularibus per minuta fuit repetita tandem notabile damnū efficitur, ita & in Religiosis, si v. g. hodie frustillū panis, per diē carnis, alterā hebdomade quartale vini largiretur, breui dieiū aut mensiū interuallo notabili damnū Communitati infereretur.

XII. Collige. 2. Constitutionē Clementis VIII, Religiosæ Congre-

gregationes, quâ quæcunq; largi-
tio seu donatio munerû, nisi fortè
de rebus minimis & licentiâ ex-
pressâ in scriptis obtenta penitus
Religiosis vtriusq; sex⁹ prohibe-
tur, adiectâ poenâ, vt transgressores
ipso iure omni dignitate & officio
sint priuati, & ad eadē inhabiles,
& perpetuū infames, non esse usu
receptâ, teste *Tann. cit. d. 6 q. 3 dub. 4.*
n. 107. nisi in iis quæ consuetudo,
seu potius corruptela contra me-
diocritatē Religiosâ inuexerat, &
iure sublata fuere, quâ refert *Azor. t.*
2. Instit. moral. l. 2 q. 5 & explicat Io de
la Cruce. cit. 3. Religiosum nō posse
etiâ cum consensu Superioris ha-
bere certam pecuniæ summam in
singulos annos aut mēses, vt quod
ex frugilitate suppetat pro arbi-
trio, id est, independenter à vo-
luntate Superioris dispenses etiâ
in pios vsus: Nec Moniales, si
quos à parentibus census ad vitam

necessarios acquisuere, apud se retinere, sed Officialibus committere debere, *iuxta Concil. Trid. Sess. 15. c. 1. de Regularibus*. Collige 4. Non solum præcisè furtum, sed potiori de iure Sacrilegium, rapinam, latrocinium, & quamlibet invito Prælato, prouisorio, Vsuuario Religioso possessionem, usurpationem, detentionem, usum rei ad Monasterium pertinentis, aut vsui alicuius Religiosi deputatæ & constituentis notabilem quantitatem in Religioso peccatum mortale reseruatam efficere.

XIII. Quæres. 2. quænam quantitas, tam ad furtum, quam ad proprietatem reseruatam constituendam requiratur? Resp. 1. *Tann. cit. d. 4. de Iustitia. q. 8. dub. 6. num. 111.* duplicem esse quantitatem notabilem, aliam absolutam, quæ in ordine ad quamlibet personam constituit peccatum mortale:

tale: aliam respectiuam, quæ ex personæ ac ipsius rei ablatae conditionibus, ac circumstantiis, damni, incommodi, per accidens consequentis est diiudicanda: Accedit quod copia ac valor rerum pecuniæ non sit idem apud omnes, quin sæpe in iisdem locis variatur, sicut hodieque passim minor est copia pecuniæ & impar valor respectu mercium, quam olim, ut proinde non eadem semper quantitas sufficiat ad mortale, quare valdè incertum esse asserit, quænam determinatè sit illa quantitas notabilis. Cui ad stipulatur *sa. v. Furtum*, qui quantitatem furti mortalis prudentis viri arbitrio statuendam relinquit.

XIV. Resp. 2. *Less. l. 2. c. 12. dub. 6.* ad lethalem quantitatem sufficere regalem vnum vel duos, etiam prædiuiti auferre id est, nostrates bazios quatuor vel quinque,

M 5 licet.

licet minor etiã. quantitas in pau-
 pere læso læthale furtũ efficiat. R.
 3. valdè probabiliter *Laymã. l. 3. de*
iure, sect. 5. tr 3 p. 1. c. 2. n. 3. eam quã-
 titatem furti mortiferã censi, ex
 qua læsus posset in diẽ viuere, v. g.
 mercatori opulẽtoꝝ. vel 3. fl. nostra-
 tes furari, à ciue mediocri medium
 florenũ aut 10. bazios, à mendico
 baziũ, pauculos nummos, quibus
 vno die vtcunq; victitasset. Resp.
 4. *Filliut. tr. 31 de Iustitia & iure. c. 10.*
n. 239. absolutè ad furtũ lethale va-
 lorem vnus aurei, id est, nostrarẽ
 talerũ aut coronatũ sufficere. Hęc
 sententia est conformis Iurisperi-
 tis, docentibus inter extrema. me-
 diã viã incedendũ, quinetiã atten-
 tis circũstãtis, oneribus Principũ,
 ac Regũ talerus, siue aureus, vipo-
 te militi pro stipendio ad plures
 dies sufficiens notabilis sumã re-
 putatur, siuè enim spectetur ipsa
 magnitudo & quãtitas rei furtiue
 ablatæ,

ablatae, quâ dânu prædiuiti fuerit
illatû, siue inuoluntariû, quoad ipsâ
rei substantiâ in eo qui leçitur, siue *scdm*
vulgare persuasionē, iactura aurei
grauiter fertur, vt meritò tanquam
falsa & periculosa quorundâ sen-
tentia eleuetur, qui docet nec cen-
tum aureos in furto ex natura rei
constituere mortale peccatum.

XV. Resp. 5 proportionaliter
discurrendû esse circa proprietatē
& furtû lethale in Religioso, atq;
in praxi determinatâ quâtitatem,
quæ reservationē importet, potis-
simû desumi debere partim ab ipsi^o
materie ablate valore, aut sine licē-
tia acceptę, retetę, vel erogate, par-
tim à damno Cômunitati illato, si
quidē contingit Cômunitatē, v. g.
Religiosorum aliâ opulentiorē
esse, & consequenter damnū in-
æquale ex pari furto sequi. Valdē
probabile est Religiosum, si rem
talero, aut aureo aestimabilem
siue

sine licentia acciperet, retineret, furaretur, in proprietatem & futurum reservatum incidere Hoc tamen semper observari debet, ne vel per nimiam lenitatem aut relaxationem paupertatis vorum contentim habeatur, vel per multiplicationem culparum fragilitas hominum periculis exponatur, ut maior semper debeat esse in superiore vel Confessario propensio ad lenitatem quam ad rigorem: Religioni enim valde contrarium est multiplicare pericula. *Suar cit. c. 11 n. 40. & vide fusè ac disertè cap.*

4. hac de re docentem, in *Optica Regularium Servantium de Lair-
uelz à Speculo 41.*

Caput